

Brüssel, 30. juuni 2023
(OR. en)

11148/23

ECOFIN 673
UEM 207
SOC 499
EMPL 350
COMPET 694
ENV 773
EDUC 286
RECH 318
ENER 409
JAI 921
GENDER 151
ANTIDISCRIM 145
JEUN 189
SAN 426

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9844/1/23 REV 1
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 618 final
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Malta 2023. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Malta 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitusel eelnõu, mis põhineb komisjoni soovitusel COM(2023) 618 final ning mida on arutanud nõukogu ja Euroopa Ülemkogu.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**milles käsitletakse Malta 2023. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus
Malta 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

- (1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,² millega loodi taaste- ja vastupidavusrahadu (edaspidi „rahastu“). Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu kaasa majanduslikule ja kaasavale taastumisele ning kestlike ja majanduskasvu soodustavate reformide ja investeeringute tegemisele, eelkõige rohe- ja digipööret edendavate reformide ja investeeringute tegemisele, et muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 rahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahadu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

- (2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu heaks 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mis on koondunud konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme ümber. 22. novembril 2022 võttis komisjon Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011³ alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Maltat ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks. Seetõttu ei ole põhjalik analüüs vajalik. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Malta 2023. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovitus euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitus kohta ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 16. mail 2023 vastu euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitus⁴ (edaspidi „2023. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 13. märtsil 2023 ühise tööhõivearuande.
- (3) Kuigi liidu riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, avaldab geopoliitiline kontekst jätkuvalt negatiivset mõju. Kuna liit toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse liidu majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju nii haavatavatele leibkondadele kui ka ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse selles jõuliselt liidu konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

⁴ Nõukogu 16. mai 2023. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C 180, 23.5.2023, lk 1).

- (4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (edaspidi „roheline kokkuleppe tööstuskava“). Rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärk on edendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. See täiendab Euroopa roheline kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse samuti luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada liidu tootmisvõimsust nullnetotehnoloogia ja toodete osas, mida on vaja liidu ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Rohelise kokkuleppe tööstuskava põhineb neljal sambal: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga luua majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatistes seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed liidu ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitusel aitavad neid prioriteete ellu viia.

- (5) 2023. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.
- (6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435⁵ (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on kaotada kiiresti järkjärguliselt liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesisitada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. REPowerEU määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmarke. Samuti aitavad kõnealused reformid ja investeeringud suurendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud roheline kokkuleppe tööstuskavas, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile asjakohasel juhul ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

- (7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks (edaspidi „8. märtsi 2023. aasta teatis“). Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu, ning kutsus liikmesriike üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (edaspidi „SKP“) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärasel tasemel. Komisjon kutsus samuti liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud leibkondade ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema paremini suunatud haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele. Komisjon teatas, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida. Lisaks, nagu on kavandatud komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta, sõnastatakse eelarvesoovitused esmaste netokulude põhjal. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid jätkavad riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagavad rahastu ning muude liidu vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et kehtivate õigusnormide kohased ülemäärased eelarvepuudujäägi menetlused algatatakse 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal.

- (8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud liidu majanduse juhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Komisjon soovib ettepanekutega suurendada riikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda enam keskpikale perioodile, millega kaasneb tõhus ja ühtsem täitmise tagamine. ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniseid käsitlevate nõukogu 14. märtsi 2023. aasta järelduste kohaselt on eesmärk viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.
- (9) 13. juulil 2021 esitas Malta vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas sätestatud hindamissuunistega. 5. oktoobril 2021 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse, millega kiidetakse heaks Malta taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang⁶. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsuse vastuvõtmisest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Malta on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmäärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

⁶ ST 11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1.

- (10) 25. aprillil 2023 esitas Malta oma 2023. aasta riikliku reformikava ja 3. mail 2023 oma 2023. aasta stabiilsusprogrammi kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Malta kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.
- (11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Malta kohta 2023. aasta riigiaruande. Selles hinnati Malta edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovitude järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Malta on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Malta edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

- (12) Eurostati kinnitatud andmete kohaselt vähenes Malta valitsemissektori eelarvepuudujääk 7,8 %-lt SKPst 2021. aastal 5,8 %-le SKPst 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg vähenes 55,1 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 53,4 %-le SKPst 2022. aasta lõpus. 24. mail 2023 avaldas komisjon aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande. Kõnealuses aruandes arutati Malta eelarveseisundit, kuna 2022. aastal ületas riigi valitsemissektori eelarvepuudujääk aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et puudujäägikriteerium ei ole täidetud. Kooskõlas 8. märtsi 2023. aasta teatisega ei teinud komisjon ettepanekut algatada 2023. aasta kevadel uued ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Seejärel märkis komisjon, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal. Malta peaks seda arvesse võtma oma 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel.
- (13) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulused vähendavad eelarvepoliitilised meetmed energiatarbimise kaudsete maksude vähendamist, samas kui sellised kulused suurendavad eelarvepoliitilised meetmed hõlmasid energiatootmise toetusi, et kompenseerida imporditud elektri ja CO₂ heitkoguste kõrgemat hinda. Komisjoni hinnangul oli kõnealuste meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 2,5 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud ka Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud, mis olid 2022. aastal hinnanguliselt 0,1 % SKPst. Samal ajal vähenesid COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 3,2 %-lt SKPst 2021. aastal 0,8 %-le SKPst 2022. aastal.

- (14) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Malta⁷ säilitada 2022. aastal toetav eelarvepoliitika, sealhulgas rahastust saadav impulss, ning riiklikult rahastatavad investeeringud.
- (15) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika⁸ 2022. aastal üldjoontes neutraalne (−0,2 % SKPst), nagu nõukogu soovitas. Nagu nõukogu soovitas, jätkas Malta majanduse taastamise toetamist rahastust rahastatavate investeeringutega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 0,9 % SKPst (2021. aastal 1,1 % SKPst). Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude vähenemine 2022. aastal oli tingitud muude liidu vahendite vähesemast kasutamisest. Riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,2 protsendipunkti⁹. Seega ei säilitanud Malta riiklikult rahastatavaid investeeringuid, kuigi nõukogu oli seda soovitanud. Samal ajal andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,9 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmas energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetud eelarvepoliitiliste meetmete täiendavat mõju (täiendav eelarveline netokulu 1,9 % SKPst) ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse pakkumise kulusid (0,1 % SKPst). Seega hoidis Malta riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu piisavalt kontrolli all.

⁷ Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Malta 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 83).

⁸ Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

⁹ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid pärssiva panuse 0,3 protsendipunkti SKPst.

- (16) 2023. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2023. aastal ja pärast seda kooskõlas komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis märgituga. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 4,1 % ja 2024. aastal 4,5 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv väiksem (2023. aastal 3,9 % ja 2024. aastal 4,1 %), mis tuleneb peamiselt netoekspordi väiksemast panusest kasvu.
- (17) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk väheneb 2023. aastal 5,0 %-le SKPst. 2023. aastal toimuv vähenemine kajastab peamiselt muude tulude, sealhulgas investoritele kodakondsuse ja elamisloa andmise kavade saadavate tulude suurenemist, samas kui toetuste vähenemist, sealhulgas riikliku lennuettevõtte restruktureerimise kulude prognoositavat järkjärgulist kärpimist, tasakaalustab osaliselt vahetarbimise ja põhivarasse tehtava kapitali kogumahutuse suurenemine. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 53,4 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 54,5 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 5,1 % SKPst. See on kooskõlas 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus sarnane (54,8 %).

(18) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama eelarvemeetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastast pikendatud meetmeid, eelkõige energiatarbimise kaudsete maksude vähendamist ja energiatootmise toetusi, et kompenseerida imporditud elektri ja CO₂ heitkoguste kõrgemat hinda. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 1,7 % SKPst¹⁰. 2023. aasta meetmed ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele leibkondadele või ettevõtetele ega säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seepärast moodustavad suunatud toetusmeetmed, mida võetakse arvesse nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus¹¹ järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,1 % SKPst (võrreldes 0,1 %ga SKPst 2022. aastal). Lisaks peaks 2023. aasta valitsemissektori eelarvepositsioon paranema tänu COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete järkjärgulisele kaotamisele, hinnangute kohaselt mahus 0,8 % SKPst.

¹⁰ See näitaja kajastab nende meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

¹¹ Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Malta 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Malta 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 146).

- (19) Oma 12. juuli 2022 soovitusel soovitas nõukogu Maltal võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,¹² võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Malta peaks olema valmis kohandama jooksvaid kulusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Maltal suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ning muid liidu vahendeid.
- (20) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (+0,4 % SKPst). See järgneb 2022. aasta üldjoontes neutraalsele eelarvepoliitikale (−0,2 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,8 % SKPst. Kokkuvõttes on riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositud kasv nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel kooskõlas. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulude maht on 2023. aastal 1,6 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud annavad prognoosi kohaselt eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,3 protsendipunkti¹³. Seega kavatseb Malta rahastada täiendavaid investeeringuid rahastust ja muudest liidu vahenditest ning ei säilita prognoosi kohaselt riiklikult rahastatavaid investeeringuid. Malta kavatseb rahastada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, eelkõige era- ja avalike hoonete, sealhulgas haiglate ja koolide renoveerimisse, transpordisektori elektrifitseerimisse ning avaliku halduse ja erasektori digitaliseerimisega seotud projektidesse, kusjuures neid investeeringuid rahastatakse osaliselt rahastust ning muudest liidu vahenditest.

¹² Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Malta keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) nominaalne potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, hinnanguliselt 9,5 %.

¹³ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma neutraalse panuse 0,0 protsendipunkti SKPst.

- (21) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal vähenema 4,3 %-le SKPst. 2024. aastal toimuv vähenemine kajastab peamiselt toetuste kärpimist, sealhulgas riikliku lennuettevõtte ennetähtaegselt pensionile jäämise kavade järkjärgulist kaotamist, ning palgakulude ja vahetarbimise kulude piiratud kasvu, mida osaliselt tasakaalustab intressikulude suurenemine. Vastavalt 2023. aasta stabiilsusprogrammile prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse suureneb 2024. aasta lõpuks 55,7 %ni. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk moodustab 2024. aastal 4,5 % SKPst. See on kooskõlas 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus sarnane (56,1 %).
- (22) 2023. aasta stabiilsusprogrammis nähakse ette mõne energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Praegu hindab komisjon, et energiatoetusmeetmete netokulu on 1,5 % SKPst. See sõltub eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti. Enamik energiatoetusmeetmeid, mis peaksid praeguste kavade kohaselt 2024. aastal kehtima jääma, ei näi olevat suunatud haavatavatele leibkondadele või ettevõtetele. Need ei säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks.

- (23) Määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst,¹⁴ et liikuda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Võttes arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kaalutlusi ja vajadust vähendada eelarvepuudujääki allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst, oleks komisjoni hinnangul asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,5 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ning kooskõlas komisjoni meetodikaga ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude kasv 2024. aastal ületada 5,9 %, nagu on kajastatud käesolevas soovitusel. Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 1,7 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest järk-järgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest tulenevat kokkuhoidu tuleks kasutada valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Komisjoni hinnangute kohaselt tooks see kaasa esmaste netokulude kasvu, mis on väiksem kui 2024. aastaks soovitatud.
- (24) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 3,3 %, mis on soovitatud kasvumäärast vähem. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohane kohandus on väiksem kui energiatoetusmeetmete täielikust järkjärgulisest kaotamisest tulenev kokkuhoid, mis on suuresti tingitud sellest, et enamik selliseid meetmeid jääb kehtima.

¹⁴ Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5 nõuab ka kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

- (25) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud vähenema 3,8 %-lt SKPst 2023. aastal 3,1 %-le SKPst 2024. aastal. Investeeringute vähenemine kajastab riiklikult rahastatavate investeeringute ja selliste liidu rahastatavate investeeringute vähenemist, mis on pärit mujalt kui rahastust. 2023. aasta stabiilsusprogrammis osutatakse reformidele ja investeeringutele, mis peaksid aitama kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule. Need reformid ja investeeringud hõlmavad suure lisandväärtusega investeeringuid ja struktuurireforme rohe-, digi- ja energiapöördeks, sealhulgas tervishoiu ja valitsemise vallas, mis on samuti osa taaste- ja vastupidavuskavast.
- (26) 2023. aasta stabiilsusprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2026. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk vähenema 3,6 %-le SKPst 2025. aastal ja 2,9 %-le SKPst 2026. aastal. Seega ei ületa valitsemissektori eelarvepuudujääk kavade kohaselt 2026. aastal 3 % SKPst. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 55,7 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 56,1 %-le SKPst 2026. aasta lõpus.

- (27) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktidele b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Malta taaste- ja vastupidavuskava rakendamine edeneb jõudsalt. Malta esitas ühe maksetaotluse, mis vastab taaste- ja vastupidavuskava 19 eesmärgile ja sihile ning millest tulenevalt maksti 8. märtsil 2023 välja 52,3 miljonit eurot (toetustena). 26. aprillil 2023 esitas Malta oma kava muudatuse koos uue REPowerEU peatükiga. Uue REPowerEU peatükiga soovitakse lahendada energiavarustuse ja -julgeolekuga seotud probleeme ning kiirendada üleminekut taastuvatele energiaallikatele. Lisaks paneb Malta ette teha algsesse taaste- ja vastupidavuskavasse mõned muudatused, pidades silmas kogueraldise vähenemist ning selleks, et kohandada taaste- ja vastupidavuskava objektiivsete asjaoludega. Uue REPowerEU peatüki lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Malta strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.
- (28) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Malta ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikusel täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Maltal ellu rohe- ja digipööre, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.

- (29) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas ning ühtekuuluvuspoliitika programmides käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Malta silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud maksusüsteemi agressiivset maksuplaneerimist soodustavate elementidega ning energiapoliitika ja rohepöördega.
- (30) Agressiivse maksuplaneerimise tõkestamine on endiselt vajalik, et parandada maksusüsteemide tõhusust ja õiglust. Arvestades agressiivse maksuplaneerimise strateegiate ülekanduvat mõju liikmesriikide vahel, on äärmiselt oluline, et kõik liikmesriigid võtaksid kooskõlastatud meetmeid liidu õigusaktide täiendamiseks riikliku poliitika kaudu. Malta on astunud samme agressiivse maksuplaneerimise tõkestamiseks, rakendades varem kokkulepitud rahvusvahelisi ja Euroopa algatusi. Lisaks on Malta võtnud kohustuse tegeleda selle küsimusega oma taaste- ja vastupidavuskavas. Kohustus kehtestada siirdehindade eeskirjad ja tellida sõltumatu uuring liidust välja minevate ja liitu sisse tulevate (st liidu residentide ja kolmandate riikide residentide vaheliste) maksete kohta, mille tulemuste põhjal võetakse vastu õigusaktid, on samm õiges suunas. Kuni Malta hakkab riigis asuvate äriühingute poolt null- ja madalate maksudega jurisdiktsioonidesse (st mis tahes jurisdiktsioon, kus seadusjärgne äriühingu tulumaksu määr on alla 9 %, mis on liidu madalaim seadusjärgne äriühingu tulumaksu määr) tehtavatelt intressi-, dividendi- ja litsentsitasumaksetelt makse kinni pidama või samaväärseid kaitsemeetmeid kohaldama, tagamaks, et äriühingud ei saa oma kasumit maksustamata kolmandatesse riikidesse üle kanda, on topeltmaksuvabastuse risk suur. Lisaks tekitavad residentidest välismaistele äriühingutele kehtestatud tingimused jätkuvalt nii äriühingute kui ka üksikisikute topeltmaksuvabastuse riski. Seda probleemi lahendatakse nõukogu direktiivi (EL) 2022/2523¹⁵ järgimisega üksnes osaliselt, sest pärast selle rakendamist Malta poolt kohaldataks seda ainult suurettevõtete suhtes.

¹⁵ Nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2523 hargmaiste ettevõtete kontsernide ja suurte riigisiseste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme tagamise kohta liidus (ELT L 328, 22.12.2022, lk 1).

- (31) Fossiilkütustel on Malta majanduses jätkuvalt oluline roll, mistõttu on riik väga sõltuv energiaimpordist ning avatud maailmaturu hinnamuutustest tulenevale riskile, kuigi Malta ei impordi otse Venemaalt naftat ega gaasi. 2021. aastal jäi fossiilkütuste arvele suurem osa Malta elektritootmisest, samas kui taastuvate energiaallikate osakaal oli vaid 11,9 %. Maltal on märkimisväärne avamere päikeseenergia ja tuuleenergia potentsiaal, mis on kasutamata. Valitsuse võetud kohustus võtta tulevikus kasutusele avamere taastuenergia tehnoloogiad ja teatada oma mittesiduv panus liidu avamere taastuenergia eesmärkide saavutamisse on positiivne muutus poliitikas, kuid konkreetseid projekte ei ole veel kindlaks määratud. Elektrivõrgu võimsus ja paindlikkus on kitsaskoht taastuvate energiaallikate integreerimisel ning energiavarustuse tõhususe, usaldusväärsuse ja kindluse suurendamisel. Selle kitsaskohaga tegelemiseks on vaja teha investeeringuid võrgu ajakohastamisse, sealhulgas Malta REPowerEU toetuste eelarvest. Malta parandab oma energiavarustuskindlust, rajades teise elektrivõrkudevahelise ühenduse Itaaliaga.

- (32) Malta panus liidu 2030. aasta energiatõhususe eesmärkide saavutamisse on väike ning elamute energiatarbimine kasvab jätkuvalt. Malta võiks tugevdada energiatõhususe meetmeid ja vähendada energianõudlust järgmiselt: soodustades päikesepaneelide paigaldamist kõikidele uutele hoonetele; tagades sobivate päikeseenergiaseadmete kasutuselevõtu kõigis uutes üldkasutatavates ja mitteeluhoonetes, mille kasulik põrandapind on üle 250 m²; kõrvaldades õiguslikud takistused ja pakkudes eluasemeomanikele täiendavaid majanduslikke stiimuleid. Digitehnoloogia, näiteks energiakasutuse jälgimise ja reguleerimise rakenduste kasutamine võib aidata suurendada energiatõhusust. Ehitussektori uue riikliku õigusraamistiku tõhus rakendamine parandaks hoonete kvaliteeti (sealhulgas energiatõhusust) ja ehitusprotsessi ohutust. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini suurenes Malta maagaasi tarbimine võrreldes eelneva viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 12,7 %, mis on vastupidine suundumus nõukogu määruses (EL) 2022/1369¹⁶ seatud vähendamiseesmärgile 15 %. Kuigi Malta vastab selle eesmärgi kohaldamisest vabastamise tingimustele, soovitatakse Maltal suurendada jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024, vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2023/706¹⁷.
- (33) Võttes arvesse jätkuvat sõltuvust eraautodest, kasvab maanteetranspordi heide jätkuvalt ja maanteetransport on Maltal suurim heitkogustega kauplemise süsteemiga hõlmamata kasvuhuonegaaside heite allikas. Heiteta sõidukite osakaal on palju väiksem kui liidu keskmine ja kasvab väga aeglaselt. Heite ja liiklusummikute vähendamiseks peaks Malta parandama ühistransporti (täpsus, lühem sõiduaeg), võtma kasutusele arukad transpordisüsteemid (et parandada liiklusvooge, ohutust ja liikluseeskirjade täitmise tagamist) ning investeerima kergliiklustristusse, et pakkuda eraautodele ohutuid alternatiive (nt ohutud, eraldatud ja omavahel ühendatud kõnniteed ja jalgratta-/elektritõukerattateed).

¹⁶ Nõukogu 5. augusti 2022. aasta määrus (EL) 2022/1369, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid (ELT L 206, 8.8.2022, lk 1).

¹⁷ Nõukogu 30. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/706, millega muudetakse määrust (EL) 2022/1369 seoses gaasinõudluse vähendamise meetmete nõudluse vähendamise perioodi pikendamisega ning nende meetmete rakendamise aruandluse ja seire tõhustamisega (ELT L 93, 31.3.2023, lk 1).

- (34) Tööjõu ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistest sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate tootmine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul nullnetomajandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja tööjõu ümberpaigutamist. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad kõnealused meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades. 2022. aastal oli Maltal tööjõunappus kuue ameti puhul, mis nõuavad rohepöördeks erioskusi või -teadmisi, sealhulgas tootmis- ja ehitustöötajad.
- (35) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus¹⁸ kajastub esitatud soovitusel 1.

¹⁸ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

(36) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et i) tagada võla jätkusuutlikkus ja hoiduda 2023. aastal kogunõudluse laiapõhjalisest toetamisest, suunata paremini kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetavaid eelarvemeetmeid ning kaaluda asjakohaseid viise toetuse lõpetamiseks, kui energiahinnasurve väheneb; ii) säilitada avaliku sektori investeeringute kõrge tase ja edendada erainvesteeringuid, et toetada rohe- ja digipööret; iii) toetada palgasuundumusi, mis leevendavad ostujõu vähenemist, piirates samal ajal teisest mõju inflatsioonile, tõhustada veelgi aktiivset tööturupoliitikat ja leevendada oskuste nappust; iv) parandada ettevõtluskeskkonda ja tagada, et ettevõtetele antav energiatoetus on kulutõhus, ajutine, suunatud elujõulistele ettevõtetele ja säilitab stiimulid rohepöördeks, ning v) säilitada makromajanduslik finantsstabiilsus ja jälgida riske, jätkates samal ajal tööd pangandusliidu väljakujundamiseks. Malta puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat ja neljandat soovitust, mis on sätestatud 2023. aasta euroala käsitlevas soovitusel,

SOOVITAB Maltal võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

Tagada konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 5,9 %ni¹⁹.

Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks.

Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

2. Jätkata taaste- ja vastupidavuskava järjepidevat rakendamist ning alustada pärast hiljutist *addendum*'i, sealhulgas REPowerEU peatüki esitamist kiiresti seotud meetmete rakendamist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikusel täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga.

¹⁹ See vastab hinnangute kohaselt 2024. aastal struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastasele parandamisele vähemalt 0,5 % SKPst, nagu on kirjeldatud põhjenduses 23.

3. Tulemuslikult tegeleda maksusüsteemi elementidega, mis võivad soodustada üksikisikute ja hargmaiste ettevõtete agressiivset maksuplaneerimist, sh tagades liidust välja minevate intressi-, litsentsitasu- ja dividendimaksete piisava maksustamise ning muutes välismaistele äriühingutele kehtestatud nõudeid.
4. Vähendada sõltuvust fossiilkütustest, kiirendades taastuvenergia, sealhulgas avamere tuule- ja päikeseenergia kasutuselevõttu, ning ajakohastada ja suurendada elektrivõrgusüsteemi võimsust, sealhulgas ülekande-, jaotus- ja akusalvestusvõimsust. Vähendada energianõudlust suurema energiatõhususe teel, eelkõige elamute puhul. Vähendada heidet maanteedtranspordisektoris, vähendades liiklusummikuid ühistransporditeenuse parema kvaliteedi, arukate transpordisüsteemide ja kergliiklustaristusse investeerimise teel. Suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumiseks ja omandamiseks.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*
